

Hjemmearbejde, hvor det lykkes Foredragsholderen i stilfuld Logik Side op og Side ned at servere elegante Vendinger uden at sige et eneste nyt eller forløsende Ord, bliver det saaledes først Diskussionen bagefter, der giver lidt substantiel Føde.

Det har været Foreningen om at gøre ikke blot at bringe de ovenfor paa pegede Spørgsmaal under Debat og ved sammenlignende Lovoversigter, statistisk Stof o. a. l. støtte Fremstillingen, men ogsaa at lede Debatten hen imod praktiske Resultater. Derfor slutter Møderne med Resolutioner, hvor man Punkt for Punkt præciserer de Lovændringer, der ønskes.

Axel Holck.

HANS ANDERSEN, **Reglerne om Alderdomsunderstøttelse**, belyste ved ministerielle Afgørelser, København 1905. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag (241 Sider).

Paa den sociale Lovgivnings Omraade har Danmark som bekendt fulgt sine egne Veje og har knæsat Principper, der er uden Sidestykke i andre Landes Lovgivning. Ikke mindst har dette gjort sig gældende med Hensyn til Alderdomsunderstøttelsen. Da Loven herom emaneredes i 1891, kan man vel nok sige, at det var et Spring ud i Mørket; man fik en Lov, der fastslog visse Hovedprincipper, som saa at sige gav Rammen, men hvorledes denne vilde blive udfyldt, overlod man til de lovanvendende Myndigheder. Man byggede paa vort højt udviklede kommunale Selvstyre og overlod dette at bringe det mest mulige ud af de givne Forhold, og det tjener i høj Grad til Ære saavel for de kommunale Myndigheder som for de overordnede Autoriteter — og i sidste Instans Indenrigsministeriet —, at dette ikke helt ufarlige Eksperiment blev kronet med Held. Og at dette har været Tilfældet, er utvivlsomt; vel indeholder Loven Bestemmelser, som i deres Konsekvenser udfordrer til Kritik,

Hjemmearbejde, hvor det lykkes Foredragsholderen i stilfuld Logik Side op og Side ned at servere elegante Vendinger uden at sige et eneste nyt eller forløsende Ord, bliver det saaledes først Diskussionen bagefter, der giver lidt substantiel Føde.

Det har været Foreningen om at gøre ikke blot at bringe de ovenfor paa pegede Spørgsmaal under Debat og ved sammenlignende Lovoversigter, statistisk Stof o. a. l. støtte Fremstillingen, men ogsaa at lede Debatten hen imod praktiske Resultater. Derfor slutter Møderne med Resolutioner, hvor man Punkt for Punkt præciserer de Lovændringer, der ønskes.

Axel Holck.

HANS ANDERSEN, **Reglerne om Alderdomsunderstøttelse**, belyste ved ministerielle Afgørelser, København 1905. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag (241 Sider).

Paa den sociale Lovgivnings Omraade har Danmark som bekendt fulgt sine egne Veje og har knæsat Principper, der er uden Sidestykke i andre Landes Lovgivning. Ikke mindst har dette gjort sig gældende med Hensyn til Alderdomsunderstøttelsen. Da Loven herom emaneredes i 1891, kan man vel nok sige, at det var et Spring ud i Mørket; man fik en Lov, der fastslog visse Hovedprincipper, som saa at sige gav Rammen, men hvorledes denne vilde blive udfyldt, overlod man til de lovanvendende Myndigheder. Man byggede paa vort højt udviklede kommunale Selvstyre og overlod dette at bringe det mest mulige ud af de givne Forhold, og det tjener i høj Grad til Ære saavel for de kommunale Myndigheder som for de overordnede Autoriteter — og i sidste Instans Indenrigsministeriet —, at dette ikke helt ufarlige Eksperiment blev kronet med Held. Og at dette har været Tilfældet, er utvivlsomt; vel indeholder Loven Bestemmelser, som i deres Konsekvenser udfordrer til Kritik,

men dette er for lidet at regne i Sammenligning med de heldbringende Resultater og den Tilfredshed i overordentlig mange Hjem, Loven har skabt. Man ser da ogsaa stadig, at Udviklingen paa dette Omraade her hjemme følges med interesseret Opmærksomhed fra Udlandets Side, og at der fra Tid til anden fremsættes Planer om Principernes Overførelse paa fremmed Jordbund; sker det alligevel ikke, kan dette i og for sig ikke anses som Bevis paa Mangler ved vor Lov, men maa snarere opfattes som Tegn paa, at andre Lande ikke har den Jordbund at plante i, som vi har haft. Rent bortset fra, at det dog ogsaa undertiden kan have sin Fordel at være et lille Land, maa det ikke glemmes, at vor et Aarhundrede gamle Fattiglovgivning efterhaanden havde opdraget de kommunale Myndigheder og derved skabt Muligheden for med Held at føre Alderdomsunderstøttelsen ud i Livet; i Virkeligheden betyder denne jo en videre Udpensling af det samme Princip; den giver de gamle en Ret til at erholde det til Livets Underhold nødvendige af det offentlige (Stat og Kommune), men Udmaalingen af, hvor meget der er nødvendigt hertil, overlades de lovanvendende Myndigheders Skøn; her kan gribes fejl, og der kan ogsaa fremføres Beviser paa, at der er grebet fejl, naar man mere har holdt sig Skatteydernes Pengepung end de gamles berettigede Krav for Øje; men i det store og hele har Befolkningens humane Tænkemaade heller ikke fornægtet sig ved denne Lejlighed, og i Tvivlstilfælde har den faaet Medhold hos de overordnede Myndigheder.

Nu da Loven snart har virket i 14 Aar, foreligger der fra særdeles sagkyndig Haand en Fremstilling af de givne Lovregler, belyste ved ministerielle Afgørelser. Først og fremmest har dette Værk naturligvis Bud til de Myndigheder, der har med Lovens Gennemførelse at gøre, til By- og Sogneraad m. fl. Det danner i saa Henseende et naturligt Supplement til Departementschef Kriegers oplysende og forklarende Værk om Fattigloven, hvor den korte og knappe Fremstilling af det i sig selv overmaade

store Emne bidrog sit til, at Bogen let vandt Indgang hos de kommunale Bestyrelser, som derved til eget Gavn paa en let Maade fik Midler i Hænde til Orientering og Afgørelse i tvivlsomme Tilfælde. Forf. af nærværende Værk, cand. jur. H. Andersen, er ogsaa knyttet til Indenrigsministeriet; foruden at dette er en Borgen for Værkets Paalidelighed, maa man ogsaa i det hele hilse med Tilfredshed, at de Mænd, i hvis Lod det falder Dag ud og Dag ind at beskæftige sig med Emner, hvor Afgørelserne har Interesse for den store Almenhed, ogsaa gøre deres til, at denne Almenhed paa let tilgængelig Maade faar Lejlighed til at gøre sig bekendt med de trufne Afgørelser. I saa Henseende er der ved at danne sig Tradition i Indenrigsministeriet, hvor Kontorchef, Kancelliraad Schous ypperlige Værker først om Landkommunernes og senere om Købstadkommunernes Styrelse har været banebrydende; i Glæden over disse Værker vil man finde Samstemning fra enhver kommunal interesseret Side, saa sandt som det kommunale Liv her til Lands er blevet adskilligt lettere at leve ved disse omhyggelige og omfattende Samlingers Tilstedeværelse, hvor man kan hente Vejledning i opdukkende Tvivlsmaal.

Selv om det foreliggende Værk med sine mange forklarende Bemærkninger og den Vejledning, som ligger i Referaterne af de trufne Afgørelser, i første Række har Interesse for Kommuneraadene, har det ogsaa Bud herud over; det er nemlig endvidere et Stykke økonomisk Litteratur; Forf. giver foruden det nævnte ogsaa en Fremstilling af Alderdomslovens Tilblivelse, fremhæver de Ændringer i Lovens Bestemmelser, hvorom der fra forskellig Side har været fremsat Ønsker, og de Forandringer, der har fundet Sted, indtil Loven er kommen til at foreligge i sin nu gældende Form af 23. Maj 1902. Hertil knytter sig endelig et Sammendrag af de statistiske Oplysninger, som foreligger fra Lovens hele Virketid. Med andre Ord, her er i kort Begreb meddelt en historisk Fremstilling af Udviklingen paa Alderdomsforsørgelsens Omraade her i

Landet, og der er for saa vidt herigennem givet Nutid og Fremtid Midler i Hænde til paa en let Maade at orientere sig i denne betydningsfulde Sag. Det hele Stof er ogsaa givet i en tiltalende Form, Sproget falder let, og Værkets hele Plan er særdeles praktisk; man faar straks ved Meddelelsen af Lovens enkelte Paragraffer Anvisning paa, hvor i Værket man skal søge de oplysende Bemærkninger om hver enkelt Paragraf, saaledes at man overmaade let finder sig til Rette, hvortil yderligere et omhyggelig udarbejdet alfabetisk Register bidrager sit.

Det kunde være fristende paa Grundlag af det foreliggende Materiale at søge at belyse Udviklingens Gang og navnlig da at undersøge, om man gennem de trufne Afgørelser kan siges at være gaaet i mere human Retning, efterhaanden som Loven er bleven indarbejdet. I saa Henseende frembyder Stoffet imidlertid visse Vanskeligheder, som hænger sammen med de meddelte Afgørelses rent konkrete Natur; det er vanskeligt at slutte fra et Tilfælde til et andet, og almindelige Synspunkter lader sig ikke let udlede af de meddelte Tilfælde, ligesom Paavisning af Ændringer i Opfattelsen af Lovens Bestemmelser besværliggøres derved, at »særlige Omstændigheder« kan have været bestemmende for de trufne Afgørelser. I det hele og store maa det dog siges, at der stadig har gjort sig Bestræbelser gældende for at gennemføre Loven i saa human Retning som muligt, mere at holde sig til Lovens Aand end gøre sig til Slave af dens Ord, og i saa Henseende synes Udviklingen stedse at være gaaet fremad.

Som Beviser herpaa skal anføres den ændrede Opfattelse af, hvad der forstaas ved »Trang«; i den første Tid efter Lovens Emanation synes man at have anset Besiddelsen af et selv ganske ringe kontant Beløb som en Hindring for Alderdomsunderstøttelse; efterhaanden er denne Opfattelse forladt, og ved senere Afgørelser er hverken Besiddelsen af forholdsvis betydelige kontante Beløb eller af en mindre fast Ejendom i og for sig anset som Hindring for Hjælps Tilstaaelse. Med Hensyn til

den ydede Hjælps Størrelse har den sidste Lovændring jo for saa vidt indført nogen Begrænsning i det tidligere ganske frie Skøn, som det nu er fastsat, at et Beløb af 100 Kr. aarlig i privat Understøttelse ubetinget skal lades ude af Betragtning ved Bedømmelsen af Trangen. Det maa dog anses for tilladeligt og hensigtsmæssigt ogsaa at lade privat Hjælp, der overstiger dette Beløb, ude af Betragtning; man vilde ellers blot naa til, at den private Hjælp blev nedsat, Kommunen sparede intet, og de gamle fik saa meget mindre. I København bliver der da heller ikke taget Hensyn til privat Understøttelse, selv om den overstiger 100 Kr., hvis den da ikke er særdeles stor eller er tilsagt med et bestemt bindende Løfte. For Ægtefæller paa Landet i 75—80 Aars Alderen, hvor Amtet har forhøjet den af Sogneraadene tilstaaede Understøttelse, har Indenrigsministeriet i flere Tilfælde fastsat Hjælpen til ca. 200 Kr. aarlig foruden fri Bolig, stundom højere, og man har i den nyeste Tid ikke modsat sig, at Kommunerne tilstod de gamle en Hjælp, der gik betydelig her ud over. — Ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Trangen er selvforskyldt, er der i de senere Aar truffet særdeles humane Afgørelser, endvidere med Hensyn til Opfattelsen af Besøg i Udlandet, som nu modsat tidligere er udvidet til at omfatte Ophold i 1½ Aar hos Børn i Amerika, hvilket Tidsrum derved bliver regnet med i de 10 Aar. Af humane Grunde har Ministeriet ogsaa set gennem Fingre med, at Alderdoms-understøttelse er blevet tilstaaet, skønt Ansøgeren i de sidste 10 Aar havde faaet Fattighjælp, dog kun i ganske enkelte Tilfælde. Alt i alt maa det derfor fremhæves, at Kommunerne ikke af de overordnede Myndigheder bliver hindrede i en human Fortolkning af Loven — tværtimod, og Vinden synes stadig at blæse stærkere i den Retning.

Michael Koefoed.